

Бібліотеки та власне унікальної природи усіх книг, виведене за допомогою двадцяти п'яти знаків. Усі книги якими би різними вони не були, складаються з одних і тих самих елементів. В творі також присутня ідея таємниці. Так само як таємниця походження світу, так і питання походження Бібліотеки хвилювало науковців. Знати таємницю створення Бібліотеки - це значить розкрити таємницю походження світу. Але ні на одне з цих одвічних питань ми, прості люди відповіді ніколи не отримуємо [2].

На думку автора, *«навіть якщо колись і загине людський рід, то Бібліотека збережеться, така безкінечна, абсолютно неперушна, таємнича, наповнена дорогоцінними томами»* ...і можливо колись комусь вдасться зрозуміти цю ідею Всесвітньої Бібліотеки, так як її бачив видатний Борхес.

1. *История зарубежной литературы конца XIX века - начала XXвека. Курс лекций / Под ред. М.Е.Елизаровой и Н.П. Михальской. - М., 1970.* 2. *Історія зарубіжної літератури XX століття. Помазан І.О.Нар. укр. акад. – Х. : Вид-во НУА, 2010. – 256 с.*

СТРУКТУРА ТА СЕМАНТИКА КОНЦЕПТУ *VIRTUS*

Полович І. Й., Висоцька Р. Р.

Національний університет «Львівська політехніка»

У системі уявлень і знань про світ значне місце посідають етичні концепти. Моральні категорії, що лежать в їх основі, будучи універсальним за своєю природою, детермінуються в культурно-історичних рамках, визначеної національної традиції, яка визначає способи формування концептів в мові. Базисні концепти, які репрезентуються іменниками з абстрактною семантикою, активно досліджуються в сучасному мовознавстві на матеріалі різних мов. До числа подібних слів ми можемо віднести і предмет нашого зацікавлення іменник *virtus*. Концепт *virtus* був об'єктом дослідження як і багатьох середньовічних мислителів так і сучасних провідних вчених. Зокрема, дане поняття у своїх працях висвітлювали Ж. О. Ламетрі, Д. Дідро, Б. Бауер, Ф. Зелінский, П. Краснов, А. Столяров. Проте, ці дослідження були радше філософського чи історіографічного аніж лінгвістичного характеру. Метою ж даної розвідки є семантичний аналіз даного концепту. Вивчення етичних концептів створених видатними філософами, мислителями, письменниками

представляє особливий інтерес, адже етичні концепти будучи досить стабільними утвореннями і володіючи соціальною значущістю, піддаються впливу часу, їх структура спроможна переносити зміни у відповідності до духовної, інтелектуальної чи соціальної еволюції суспільства, саме вищенаведені фактори визначають *актуальність* нашої розвідки [1].

Лексема *virtus* походить від лат. *vir* «муж», що бере початок від пр. і-є **uiH-*го- «чоловік», «юнак», «воїн». Отже, історично поняття *virtus* об'єднувало в собі всі риси які притаманні для справжнього, мужнього чоловіка, воїна, захисника. Перехід від уявлень про силу в сферу мислення спостерігаємо в античній філософії, зокрема у представників стоїчного напрямку. Стоїки наголошували, що *virtus* єдина, але в залежності від практичних областей її застосування, можна виокремити чотири різновиди *добročесності*, якими володіє досконала людина. Вони представляють собою достатньо стандартний для античної філософії набір чеснот – *розсудливість, справедливість, мужність і поміркованість*. Це так звані «первинні» чесноти. Окрім них, часто виділяються і їх різновиди («вторинні» чесноти): *велич душі, наполегливість, стриманість, рішучість* та ін. В «Моральних листах до Луцилія» Сенеки за лексемою *virtus* ховається комплекс значень, які відносяться, з однієї сторонни до позитивної, моральної характеристики людини, а з іншої сторонни до предметних якостей неживих предметів. В контекстуальних реалізаціях іменника *virtus* актуалізуються такі значення: *військова мужність, громадянська мужність, мужність перед фортуною, смертю, хворобою та тортурами, поміркованість, розсудливість, справедливість, гідність, витривалість*.

Мужність перед фортуною, смертю, хворобою, тортурами: *Fortuna mecum bellum gerit: non sum imperata facturus; iugum non recipio, immo, quod maiore virtute faciendum est, excutio.* – Фортуна веде зі мною війну; я не буду виконувати її накази, не приймаю її ярма, навпаки – а для цього потрібно ще більше мужності – скидаю його.

Військова мужність: *Alter post hunc, paternae virtutis aemulus, conceptis sollemnibus ac iam familiaribus verbis in aciem confertissimam incurrit, de hoc sollicitus tantum, ut litaret, optabilem rem putans bonam mortem.* – Інший, суперник батьківської доблесті, вимовивши урочисті і вже спадкові слова, налетів на щільний стрій, дбаючи лише про те, щоб жертва його була сприятлива, і вважаючи бажаною прекрасну смерть [2].

Громадянська мужність: *Quamdiu Catonem civitas ignoravit, respuit nec intellexit nisi cum perdidit. Rutili innocentia ac virus lateret, nisi accepisset iniuriam: dum violatur, effulsit.* [LXXIX, 14] – Як довго

громадяни зневажали Катона, відкидали його і тільки тоді схаменулися, коли погубили. Невинність і чеснота Рутілія залишилися б невідомі, якби з ним не вчинили несправедливо; насильство дозволило їм засяяти.

Мужність перед фортуною, смертю, хворобою та тортурами: Fortuna mecum bellum gerit: non sum imperata facturus; iugum non recipio, immo, quod maiore virtute faciendum est, excutio. – Фортуна веде зі мною війну; я не буду виконувати її накази, не приймаю її ярма, навпаки – а для цього потрібно ще більше мужності – скидаю його.

Розсудливість: Perge, Lucili, et propera, ne tibi accidat quod mihi, ut senex discas ...nulli sapere casu obtigit. Pecunia veniet ultro, honor offeretur, gratia ac dignitas fortasse ingerentur tibi: virtus in te non incidet. Ne levi quidem opera aut parvo labore cognoscitur; sed est tanti laborare omnia bona semel occupaturo. [LXXVI, 6] – Тож не барися, Луцилію, щоб і тобі бува, не трапилося те, що і мені, – вчитися на старості літ... нікому ж не вдалося, випадково стати розумним. Гроші навинуться тобі несподівано, почестями тебе обдарують, повага й високі посади додадуться, можливо до всього іншого, а от чесноти під ногами не надібаш: вона не приходить легкою ціною, недбалою працею.

Об'єктом прискіпливої уваги Сенеки є *поміркованість*: ... nec umquam immodica durarunt nisi illa moderatrix ratio compercutit. Nos multarum tibi urbium ostendit eventus, quarum in ipso flore luxuriosa imperia ceciderunt, et quidquid virtute partum erat intemperantia corrui. [LXXIV, 19] - ... ніколи ще не могло довго протривати непомірне, якщо приборкувач розум не звів його до належної міри. Доказ – доля багатьох міст, пишна влада яких упала в самому цвіті, і все те, що нагромадила добродієність, нанівець звела непоміркованість.

Слід також виокремити таку чесноту як *витривалість*. Цей випадок цікавий тим, що автор вдається до іронічного використання лексеми *virtus*: ... cum penes te palma fuerit et propinationes tuas strati somno ac vomitantes recusaverint, cum superstes toti convivio fueris, cum omnes viceris virtute magnifica et nemo vini tam capax fuerit, vinceres a dolio. [LXXXIII, 24] - ... коли переможна пальма ось-ось в тебе в руках, а твої співтрапезники, хто піддавшись дрімоті, хто вибльовуючи надмір їжі та напою, вже не питимуть тобі до товариства, коли серед усіх гостей ти один зумієш вистояти, всіх перевершивши своїми надзвичайними здібностями, довівши, що ніхто інший не спроможний вмістити в собі такої кількості питва, - навіть тоді пальму з рук тобі вирве бочка.

Підводячи підсумки аналізу функціонування поняття *virtus* в Сенеки, варто зауважити, що це багатозначне поняття, яке використовувалось в доволі широкому смислового діапазоні: як

наприклад *військова та громадянська мужність; мужність перед фортуною, смертю, хворобою та тортурами, поміркованість, розсудливість, справедливість* зустрічалися рідше. При чому *virtus* найчастіше використовувалось в стилі високого мовлення, рідше в іронічному контексті середнього стилю.

1. *De Vaan M. Etymological Dictionary of Latin and the Other Italic Languages. - Brill Academic Publishers, 2008. - 837 p. 2. Титаренко І. Н. Філософія Луція Аннея Сенеки і її зв'язь з ученим Ранньої Стои. – Ростов н/Д: Изд-во СКНЦ ВШ, 2002. – 272 с.*

СУЧАСНІ ВИМОГИ ЩОДО КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Цубова О.Л.

Національний університет «Львівська політехніка»

За останні роки поняття «компетентності» викликає неабиякий інтерес серед педагогів у вищій школі. На сьогоднішній день немає однозначного визначення тому, що вимоги до фаховості в тій чи іншій галузі постійно змінюється в залежності від потреб суспільства. Для того, щоб оцінити вимоги до компетентності в освіті необхідно звернутися до світових тенденцій, які охоплюють різноманітні думки та переконання стосовно цілей освіти, щоб провести зв'язок між результатом, якого ми прагнемо досягнути та їхній вплив на суспільство і кожного індивіда зокрема.

Освіта в широку сенсі вважається інвестицією у розвиток майбутнього суспільства. З метою здобуття студентами знань, ми можемо виділити такі компоненти моделі компетентності, яка забезпечить успішний навчальний процес:

- професійні цінності та досвід;
- фахові знання;
- професійні вміння та застосування їх на практиці.

Сучасні викладачі мають не тільки сприяти розвитку студентів у професійному плані, але поєднувати навчальний процес із наданням орієнтирів для удосконалення, а саме вказувати на нові шляхи для того, щоб розширити вже здобуті знання через надання практичних завдань, які пов'язані із реальними потребами роботодавців.

Результатом такого підходу буде те, що студенти після завершення ВНЗ зможуть з легкістю застосовувати отримані знання, а також